

Sygn. akt IV U 1003/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 listopada 2015r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Jerzy Zalasieński
Protokolant	sekr. sądowy Anna Wąsak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 12 listopada 2015r. w S.

odwołania A. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 11 sierpnia 2014 r. Nr (...) - (...)

w sprawie A. B.

z udziałem zainteresowanego D. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że A. B. podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 7 marca 2014 roku do dnia 6 maja 2014 roku jak pracownik płatnika składek (...) D. G..

Sygn. akt IV U 1003/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 lipca 2014 r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. działając na podstawie art. 83 ust. 1 w zw. z art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a. oraz art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 1, art. 38 ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1442 z późn. zm.) stwierdził, że A. B. jako pracownik u płatnika składek (...) D. G. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu oraz wypadkowemu w okresie od dnia 7 marca 2014 r. do 6 maja 2014 r. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał m. in., iż umowa o pracę z dnia 7 marca 2014 r. była zawarta pomiędzy wymienionymi wyżej osobami dla pozorów. Celem stron było uzyskanie przez A. B. świadczeń z ubezpieczenia społecznego. W konsekwencji, zawarta umowa jest nieważna i nie stanowi przesłanki do objęcia A. B. ubezpieczeniem społecznym jako pracownika. Zdaniem ZUS, strony umowy nie wykazały, by istotą umowy było faktyczne świadczenie pracy przez A. B.. Ponadto, nie udowodniono istnienia faktycznej, racjonalnej potrzeby zatrudnienia wymienionego pracownika. Organ rentowy podniósł również, iż w dniu 19 marca 2014 r. A. B. podał do (...) Sp. z o. o., że jest pracownikiem Przedsiębiorstwa (...) w S., w sytuacji, gdy został już w dniu 21 listopada 2013 r. wyrejestrowany z

ubezpieczeń społecznych z racji zatrudnienia we wskazanym podmiocie. W międzyczasie, D. G., jako pracodawca, w dniu 13 marca 2014 r., zgłosił A. B. do ZUS, a jako początkową datę podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym wskazał 7 marca 2014 r.

Od powyższej decyzji odwołanie złożył A. B., który wniósł o jej zmianę i stwierdzenie, że podlega obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu w okresie od 7 marca 2014 r. do 6 maja 2014 r. Ubezpieczony wskazał, iż strony umowy o pracę z dnia 7 marca 2014 r. nie miały na celu obejścia ustawy. Ponadto wskazane podmioty nie miały świadomości ani woli zaistnienia przeszkód uniemożliwiających świadczenie przez ubezpieczonego pracy. Wystąpienie u A. B. choroby tj. udaru zaraz po zawarciu umowy o pracę było przypadkowe i niezależne od pracownika (odwołanie k. 2).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie oraz o zasądzenie od ubezpieczonego na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych. ZUS wskazał przy tym, iż umowa o pracę z dnia 7 marca 2014 r. wydaje się być antydatowana i sporządzona na potrzeby wypadku losowego jakim była choroba ubezpieczonego, który w momencie przyjęcia do szpitala, tj. w dniu 11 marca 2014 r., nie posiadał tytułu do ubezpieczenia. Organ rentowy podkreślił, iż w karcie przyjęcia z dnia 11 marca 2014 r. nie podano miejsca pracy, zaś w karcie szpitalnej z dnia 19 marca 2014 r. jako miejsce pracy ubezpieczonego określono Przedsiębiorstwo (...) w S. (odpowiedź na odwołanie k. 3-4).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

D. G. prowadzi działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo (...). W marcu 2014 r. zaistniała potrzeba, by zatrudnił osobę na stanowisku kierowcy. W związku z powyższym zamieścił wT. S. ogłoszenie o naborze do pracy. Jediną osobą, która odpowiedziała na wyżej wymienioną ofertę, był A. B.. Mężczyźni znali się zanim D. G. rozpoczął poszukiwania nowego pracownika.

W dniu 7 marca 2014 r., tj. w piątek, ubezpieczony A. B. zawarł z D. G. umowę o pracę na okres próbny, tj. do dnia 6 maja 2014 r. A. B. został zatrudniony na stanowisku kierowcy-mechanika w wymiarze jednego etatu z miesięcznym wynagrodzeniem w kwocie 1680 zł brutto. Jako termin rozpoczęcia pracy strony określiły dzień 7 marca 2014 r. Tego samego dnia A. B. został zapoznany z ryzykiem zawodowym występującym na zajmowanym przez niego stanowisku pracy. W dniach 7-8 marca 2014 r. ubezpieczony został przeszkolony w dziedzinie bhp. W chwili nawiązania stosunku pracy, ubezpieczony posiadał ważne do dnia 8 listopada 2017 r. orzeczenia lekarskie, w których stwierdzono, iż jest on zdolny do podjęcia pracy na stanowisku kierowcy. Ubezpieczony rozpoczął wykonywanie obowiązków pracowniczych w dniu 7 marca 2014 r., kiedy to dokonał przeglądu samochodu, na którym miał świadczyć pracę jako kierowca.

A. B. miał za zadanie wykonać kurs do Rosji. Rozpoczęcie wyjazdu zostało zaplanowane na okres od 10 do 12 marca 2014 r., tj. od poniedziałku do środy. Ubezpieczony oczekiwał rozmowę telefoniczną z pracodawcą, w czasie której miał zostać poinformowany o dokładnym terminie rozpoczęcia kursu.

We wtorek, 11 marca 2014 r. ubezpieczony doznał udaru mózgu i został przyjęty na Oddział (...) Sp. z o.o. W dokumentacji medycznej z dnia 11 marca 2014 r. nie podano pracodawcy ubezpieczonego. W historii choroby z dnia 19 marca 2014 r. jako pracodawcę A. B. wpisano, bez konsultacji z ubezpieczonym, podmiot, u którego poprzednio był on zatrudniony do dnia 20 listopada 2013 r., czyli Przedsiębiorstwo (...).

Mimo podjętych prób, D. G. nie udało się nawiązać telefonicznego kontaktu z A. B.. Ostatecznie, telefon odebrała żona ubezpieczonego, która poinformowała D. G. o chorobie A. B..

W dniu 13 marca 2014 r. D. G. dokonał zgłoszenia A. B., jako pracownika, do ubezpieczeń społecznych z datą podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym od dnia 7 marca 2014 r.

Powyższy stan faktyczny został ustalony na podstawie całokształtu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, obdarzonego przez Sąd wiarygodnością: zeznań ubezpieczonego k. 13v-14 i k. 18v, zeznań zainteresowanego k.14-14v

oraz 18v-19, zeznań świadka M. G. k. 18v, świadectwa pracy wydanego w dniu 20 listopada 2013 r. k. 17, umowy o pracę k. 25 akt organu rentowego, karty szkolenia wstępnego w dziedzinie bhp k. 31 akt organu rentowego, oświadczenia k. 33 akt organu rentowego, listy obecności za miesiąc marzec 2014 r. k. 35 akt organu rentowego, orzeczenia lekarskiego k. 27-29 akt organu rentowego, dokumentacji medycznej k. 41-45 akt organu rentowego).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie A. B. jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, obowiązkowo ubezpieczeniu ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami. Artykuł 8 ust. 1 przywołanej ustawy stanowi, iż za pracownika uważa się osobę pozostającą w stosunku pracy. Z kolei art. 12 ust. 1 wymienionej wyżej ustawy wskazuje, iż obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Zgodnie zaś z treścią art. 11 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu podlegają osoby wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 1 cytowanego aktu prawnego. Na podstawie art. 13 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych - ubezpieczenie trwa od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

Na podstawie art. 36 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, obowiązek zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych osób określonych w art. 6 ust. 1 pkt 1 należy do płatnika składek. Ustęp 4 przywołanego przepisu wskazuje, iż zgłoszeń, o których wyżej mowa dokonuje się w terminie 7 dni od daty powstania obowiązku ubezpieczenia. Płatnikiem zaś składek, stosownie do treści art. 4 pkt 2 lit. a tej ustawy jest pracodawca, w stosunku do pracowników.

Zgodnie z treścią art. 22 § 1 kodeksu pracy przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem.

Kodeks cywilny w art. 83 § 1 przewiduje, że nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Z kolei w myśl art. 58 § 1 kc czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Paragraf 2 przywołanego przepisu stanowi, że nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.

Kluczowym dla rozstrzygnięcia sporu występującego w niniejszej sprawie było ustalenie, czy czynność prawna polegająca na zawarciu w dniu 7 marca 2014 r. umowy o pracę pomiędzy A. B. a D. G., została zawarta dla pozorów, w celu uzyskania przez A. B. świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Jak wskazano w orzecznictwie (zob. uzasadnienie do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 lipca 2012 r. II UK 14/12), przyjmuje się, że umowa o pracę jest zawarta dla pozorów i nie może w związku z tym stanowić tytułu do objęcia pracowniczym ubezpieczeniem społecznym, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli gdy strony z góry zakładają, że nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Nie można zatem przyjąć pozorności oświadczeń woli o zawarciu umowy o pracę, jeżeli pracownik podjął pracę i ją wykonywał, a pracodawca tę pracę przyjmował. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 30 maja 2006 r. w sprawie II UK 161/05 wskazał, iż przy zakwestionowaniu przez ZUS umowy o pracę rzeczą sądu jest ustalenie, czy faktyczne oświadczenia woli stron miało na celu nawiązanie stosunku pracy w rozumieniu art. 22 kp, czy też zamiarem pracodawcy było oddanie przysługi ubezpieczonemu w postaci zgłoszenia jej do ubezpieczenia w sytuacji, gdy nie potrzebował pracownika i miał świadomość tego, że umowa nie będzie go obowiązywać, jego ewentualne zobowiązania z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne będą krótkotrwałe, a ubezpieczona była zainteresowana objęciem jej ubezpieczeniem społecznym ze względu na spodziewaną niezdolność do pracy i związane z tym prawo do świadczeń. Gdyby z faktycznych oświadczeń woli stron wynikał taki zamiar, wykonywanie przez ubezpieczonego

różnych czynności w firmie nie byłoby traktowane jako wykonywanie umowy o pracę. Natomiast w sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama ich świadomość co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa (art. 58 § 1 kc).

Stosownie do treści przywołanego wyżej art. 58 § 1 kc, nieważność czynności prawnej zachodzi, gdy celem czynności prawnej jest obejście ustawy. Przyjmuje się, że działanie mające na celu obejście ustawy polega na wywołaniu pewnego skutku prawnego, który jest zakazany przez przepisy bezwzględnie obowiązujące, za pomocą takiego ukształtowania czynności prawnej, że zewnętrznie ma ona cechy niesprzeciwiające się obowiązującemu prawu. Zgodnie z powyższym, aby przyjąć, że umowa o pracę zmierza do obejścia prawa, wymagane jest poczynienie konkretnych ustaleń faktycznych dotyczących okoliczności jej zawarcia, celu jaki strony zamierzały osiągnąć, charakteru wykonywanej pracy i zachowania koniecznego elementu stosunku pracy, jakim jest wykonywanie pracy podporządkowanej.

Analiza zgromadzonego materiału dowodowego w postaci zeznań złożonych przez ubezpieczonego, zainteresowanego-płatnika składek oraz świadka M. G. jak również treść zebranych dokumentów daje podstawy do poczynienia przez Sąd następujących ustaleń. A. B. zawarł w dniu 7 marca 2014 r. z D. G. prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą Przedsiębiorstwo (...) umowę o pracę. Świadczy o tym treść złożonych przez wymienionych jak i świadka zeznań. Dodać przy tym należy, iż M. G. była obecna przy zawieraniu angażu i spisała jego treść. Z tego też powodu nietrafnym jest podniesiony przez organ rentowy zarzut antydatowania powyższej umowy.

A. B. w dniu 7 marca 2014 r. rzeczywiście rozpoczął świadczenie pracy na rzecz D. G.. W tym dniu dokonał bowiem przeglądu samochodu, na którym miał pracować jako kierowca. Powyższe wylania się z zeznań złożonych przez zainteresowanego. Sąd nie znalazł przy tym przeszkód, które uniemożliwiałyby przyznanie, dla wskazanego dowodu, przynajmniej wiarygodności. Potwierdzenie świadczenia pracy przez ubezpieczonego w dniu 7 marca 2014 r. znajduje się także w prowadzonej przez D. G. liście obecności, gdzie znajduje się podpis A. B. wskazujący na jego stawiennictwo w pracy. Wskazać przy tym należy, iż w chwili nawiązania stosunku pracy A. B. posiadał stosowne orzeczenia lekarskie, na podstawie których mógł rozpocząć pracę jako kierowca. We wskazanym dniu A. B. został również zapoznany z ryzykiem zawodowym występującym na zajmowanym przez niego stanowisku. W dniach 7-8 marca 2014 r. przeszedł również szkolenie z zakresu bhp, o czym świadczy karta szkolenia zawierająca podpisy ubezpieczonego, zainteresowanego oraz specjalisty ds. bhp.

Ze złożonych w niniejszej sprawie zeznań wynika, iż w następnym tygodniu, tj. w jednym z dni od 10 do 12 marca 2014 r. A. B. miał rozpocząć kurs do Rosji. W związku z powyższym oczekiwał na telefon od pracodawcy. W dniu 11 marca 2014 r. ubezpieczony doznał udaru, co spowodowało, iż podjęte przez D. G. próby nawiązania kontaktu telefonicznego okazały się bezskuteczne. Ostatecznie, żona A. B. odebrała połączenie telefoniczne rozpoczęte przez D. G. i poinformowała go o chorobie ubezpieczonego. Sąd uznał, iż złożone zeznania są wiarygodne. Wskazać należy, iż są one logiczne i wzajemnie się uzupełniają.

Sąd dał również wiarę zeznaniom ubezpieczonego w zakresie, w którym stwierdził, iż pracownicy szpitala nie pytali go o nazwę pracodawcy. Powyższe było przyczyną błędnego wpisania przez pracowników szpitala nazwy aktualnego pracodawcy A. B.. Stąd też nieprawidłowo w dokumencie „historia choroby” w rubryce pracodawca zamieszczono dane dotyczące podmiotu, który poprzednio zatrudniał ubezpieczonego.

W ocenie Sądu przedstawione wyżej okoliczności świadczą o zaistnieniu między stronami stosunku pracy od 7 marca 2014 r. Zostały bowiem wypełnione wyrażone w art. 22 § 1 kp cechy stosunku pracy. A. B. rozpoczął bowiem świadczenie pracy na rzecz D. G.. W dniu 7 marca 2014 r. dokonał przeglądu samochodu w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę oraz pod jego kierownictwem. W następnym zaś tygodniu ubezpieczony oczekiwał na telefoniczne poinformowanie odnośnie podjęcia dalszych obowiązków pracowniczych, czyli rozpoczęcia kursu. Stwierdzić zatem należy, iż umowa o pracę była w istocie realizowana.

Podkreślić również należy, iż planowany wyjazd A. B. nie doszedł do skutku z powodu jego choroby. Udar, którego doznał, stanowił nagłą i niemożliwą do przewidzenia przyczynę uniemożliwiającą rozpoczęcie kursu. Strony miały

przy tym zamiar świadczenia pracy przez ubezpieczonego. W ocenie Sądu nie ma przeszkód przyjęcia, iż umowa o pracę pomiędzy wyżej wymienionymi została zawarta w innym dniu niż 7 marca 2014 r. Wręcz przeciwnie, ZUS nie wykazał, by umowa o pracę została antydatowana i sporządzona na potrzeby wypadku losowego.

Poczynione zatem w niniejszej sprawie ustalenia dotyczące faktycznego świadczenia pracy przez A. B. powodują, iż jako niezasadne należy określić stanowisko organu rentowego, który zarzucił pozorność umowy o pracę zawartej w dniu 7 marca 2014 r. Skoro zatem wymieniona umowa o pracę była ważna i kreowała pomiędzy odwołującym się a płatnikiem składek stosunek prawny, to konsekwencją powyższego było objęcie A. B. ubezpieczeniami: emerytalnym, rentowym, chorobowym oraz wypadkowym począwszy od dnia nawiązania stosunku pracy, czyli od 7 marca 2014 r. Należy również zwrócić uwagę na to, iż D. G. zachował 7 dniowy termin na zgłoszenie pracownika do ubezpieczeń społecznych, co nie było kwestionowane przez ZUS.

Za nietrafny należy także uznać zarzut ZUS, iż nie istniała racjonalna ekonomiczna potrzeba zatrudnienia A. B.. Decyzja o przyjęciu nowego pracownika należy bowiem do suwerennych kompetencji pracodawcy, zaś organ rentowy nie udowodnił nieistnienia powyżej potrzeby zatrudnienia.

Na koniec warto również dodać, iż w stanie faktycznym niniejszej sprawy Sąd nie znalazł podstaw, które przemawiałyby za uznaniem, iż umowa o pracę z 7 marca 2014 r. jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji wyroku.